

a nyugati francia Szaharában *El-Djouf*, olasz gyarmatbirtokon *El-Giuf* alakjában kerüljön a térképre. Maga a gyarmatbirtokos is minden megakadás nélkül átírja ezeket a bennszülött helyneveket a saját fonetikájával.

Megfontolás tárgyává kellene tennünk nem volna-e helyes a népiskolában és a középiskola alsó tagozatában még az angol és francia helyneveket is magyaros fonetikával írunk. A helyes kiejtés és a sikeres tanítás érdekében mindenesetre ez volna célravezető. Az aggodalmaskodókat el lehetne hallgattatni a tankönyv és a térkép végéhez csatolt névjegyzékkel, amely annak ellenkezőjét szolgálná, mint amire a Magyar Földrajzi Társaság kívánja használni. A kíváncsiak a fonetikus név alapján ott megtalálhatnák az idegen alakot.

Az ülés hallgatói alapos vita után *egyhangú határozattal állást foglaltak a javaslat ellen.*

Az erőszakolt javaslat ellen a következő kifogások merültek fel:

1. A megszállt országrészek magyar helységneveit e szerint csak az alapelv mellőzésével használhatjuk.

2. A jövő nemzedékek fülét sértené a magyar irodalom, idegenszerű volna néki a történelem, a bécsi kamarilla, a lipcsei csata, az athéni jelenet, a velencei kalmár, az alexandriai bölcs, az olimpus, a damaszkuszi penge, a szmirna szőnyeg, a prágai sonka. Az iskola elszakadna hagyománytól, latinus műveltségtől, egy sereg régi kultúrkapcsolattól.

3. Bizarr helynevek kerülnének forgalomba csak azért, hogy a csökönyös elvnek eleget tegyünk (szovjet nevek, amelyek aligha fogják a sztalini hóhért túlélni.)

4. Országról-országra más fonetika, más helyesírás, más olvasási szabály érvényes. Az ilyen térképet még a felnőttek sem tudják használni, az eredmény pont az ellenkezője lesz annak,

amit a bizottság óhajt: hibás kiejtés.

5. Mindezek miatt elsősorban pedagógiai szempontból kell elvetnünk a javaslatot.

A középiskolai szakosztály eddig négy felolvasó ülést tartott. Első felolvasó ülésén *dr. Karl János* kegyesrendi gimn. igazgató elnöklete alatt *dr. Márton György* áll. gimn. tanár tartott élénk eszmecserére készítő előadást *Az egységes középiskola I. osztályának földrajztanításáról*. Gyakorlati tapasztalatai alapján megállapította, hogy Európa teljes ismeretanyagának az egységes középiskola I. osztályába való beillesztése hivatalból előidézett túlterhelés. Helyesnek látja ugyan a Dunamedencének és Európa rövid áttekintésének az I. osztályban való tanítását, mert az a magyar nép Európában való elhelyezkedésének megértéséhez s a magyar állam európai szerepének, sokirányú kapcsolatainak megrajzolásához feltétlenül szükséges, de az egész II. osztályos, Európára vonatkozó anyagnak az első osztályba való egyszerű áttolását súlyos hibának tartja. Álláspontját a tanuló lelki fejlettségére és munkabíráására vonatkozó tapasztalataival részletesen indokolja is.

A szakosztály *dr. Karl János* kegyesrendi gimn. igazgató elnöklete alatt március 8-án tartotta második előadó-ülését a piarista gimnáziumban. Első előadó *dr. Tóth Pál* Klauzál gimnáziumi tanár volt. Az előadás címe *A mondatok grafikai ábrázolása a középiskolában*. Előadásában ismerteti a kérdés történetét, bemutatja grafikonjait s utána a módszer kérdéseiről beszél. Összefoglalja azokat az előnyöket, melyeket az ábrán való tanítás szerinte nyújt. Az előadást élénk vita követte. Utána *Csonka Mihály* kegyesrendi tanár tartotta meg előadását *Egy házikészítésű kísérleti transzformátor bemutatása néhány kísérlet keretében* címmel. Az előadó foglalkozott az energiaátvi-

tel kérdésével, majd erős áramú kísérleteket végzett (hegesztés, melegítés). Azután áttért az elektromos rezgésekre, amelyek keretében a Thomson-féle rezgőkörből kiindulva bemutatott lassú mechanikai, majd lassú elektromos rezgéseket. Ezekről áttért a hangfrekvenciás s végül a rádiófrekvenciás rezgések bemutatására.

A szakosztály március hó 29-én tartotta III. előadójelentését *dr. Fírbás Oszkár* ügyv. alelnök elnöklésével. Első előadónaként *dr. Karl János* piarista gimn. igazgató *A Harmadik Birodalom törekvése a biológiai oktatás terén* címmel tartott nagyszabású előadást. A Harmadik Birodalom új világnézetet teremtett és ennek megalkotásában kiváló szerep jutott a természettudományoknak. Az új állam a változott körülményeknek megfelelően a biológiát fokozottabb figyelemben óhajtja részesíteni. Az újkori élettudomány főelveinek birtokában a német középiskolai tanterv a biológia anyagát oly ügyesen válogatta össze és állította a birodalom gazdasági, politikai és társadalmi fejlődésének érdeksíkjába, ahogyan azt egy másik államnál sem tapasztalhatjuk. A középiskolai biológiai oktatás betetőzője a fajismereten felépülő embertan, mely öntudatosá akarja tenni a következő tanult nemzedékben, hogy milyen helyet foglal el a német ember elsősorban a szomszéd népek között, a saját hazájában pedig, ebben a csodálatosan nagy organizmusban mi a szerepe, rendeltetése. Így találkoznak össze a német biológiai oktatásban a politika az újkori didaktikával és a biológiai kutatás legújabb eredményei. A második előadó *Czögler Kálmán* c. igazgató, Baross gimnáziumi tanár volt, aki előadásában *A középiskolai oktatás tényezőinek kapcsolatáról* szólt. A középiskolai tanárnak szellemi habitusában magasabb rendűnek kell lennie, hogy a tanítványokat előkészítse a ma-

gasabbrendű tanulmányokra. E tekintetben fontos birtoka a színvonalon tartott általános műveltség és a kiváló szakképzettség. Fontos, hogy a tanár szellemi és lelki kapcsolatba kerüljön tanítványával, ismerje azok egyéniségét és ezek összetevődéséből az osztályhabitust. A tanárnak az egyetemről hozott tudásanyagát célszerűen kell redukálni. Az anyagnak nemcsak a mennyiségével, hanem a minőségével roszszul alkalmazott „mit?”-jével is túlterhelést okozhatunk. A tanítvány és a tanítás tárgyának viszonyában kiemeli a mit és mennyinek az életformákhoz alkalmazkodó érvényesülését. Részletesen szólt aztán az előadó a módszerről, megjegyezve azt, hogy bár a módszeren meglátszik a tanár tudományos képzettsége, ez mégse vezessen soha módszereskedésre.

A negyedik előadójelentésen, április 26-án *dr. Karl János* szakosztályi alelnök elnöklése alatt *Musulín Mária* leánygimn. tanárnő olvasta fel *A neveléstan tanítása a leányközépiszkolák VIII. osztályban* c. tanulmányát. Az előadásban három kérdés került megvitatásra: 1) A neveléstan szükséges a leányiskolákban, mert a leányokat tulajdonképeni hivatásukra készíti elő. 2) A tanulók örömmel és érdeklődéssel fogadták az új tantárgyat, mert érzik a fontosságát és hasznos utasításokat kapnak a jövőre vonatkozólag. 3) A neveléstan tanítása nehéz feladat elé állítja a tanárt, mert töretlen ugaron halad: nincs megfelelő tankönyv, a külföldi irodalom is szegény ilyen tárgyú munkákban.

A második előadó, *Szeliánszky Ferenc* Baross gimnáziumi tanár *Mennyiség-tani hibakutatás egy osztályban* címen tartott előadást. A hibapszichológia mai vizsgálatai az iskolai életben kiszélesítésre szorulnak. Így az összes rossz eredményeket csoportosítva ismertetette egy alsó osztályban végzett hiba diagnosztizálás eredményeit, mely-

ben túlsúlyban vannak a „pszichés hibák”, csak nagyon kis részük ered tudatlanságból és a motorizmus zavarai-ból. A pszichés csőd leginkább hasonlósági és begyakorlottsági, valamint perseverációs hibákat produkál. Kimutatta vizsgálatai alapján, hogy az egyes — különböző tárgykörű feladatoknál — milyen hibalehetőségek vannak, majd pedig azt, hogy a jeles, jó stb. képességű tanulók hibahajlamossága miben különbözik egymástól.

A szakoktatási szakosztály áprilisi hó 1-én dr. Becker Vendel szakosztályi alelnök elnöklete alatt tartott előadóiülésén **Nemes Czike Gábor** székesfehérvári ipariskolai igazgató adott elő *Az ipari középiskola szerepe a nemzetnevelésben* címen. Minden nagy kultúra felépítésében is, hordozóiban is sokrétű. Kell, hogy sokféle életkörülményű és képzettségű ember hordozza. A magyar társadalom elitje sokáig egyoldalú volt. Ma is hiányzik a nagyobb műveltségűek, különösen pedig az érettségizettek közül a termelés népének megfelelő képviselője.

Pedig a termelő osztály szerepe nő.

Magyarországnak gyors ütemben kell iparkodnia, mert a népsűrűség megnövekedésével a föld nem tud elég munkáskezet foglalkoztatni. Komoly számításokkal igazolható, hogy a mai csonka magyarországi iparosságnak 38 százalék körül kellene lennie; valójában csak 21 százalék. Ez az átszerveződés pedig iparos vezető osztályt igényel. Ezt akarja nevelni az ipari középiskola.

A társadalomnak át kell értékelnie embereit. Érett társadalom a szerint ítéli meg az embereket, mennyi szolgálatot tudnak tenni a köznek. Nyilvánvaló, hogy a termelés embere egyenrangú lehet a tudomány, művészet, vagy a közigazgatás emberével, ha a kellő általános műveltsége, szakművelt-

sége és életstílusa megvan. Miután az új ipari középiskola, amely a négy gimnáziumi, vagy polgári osztályra épül fel, azt biztosítani tudja, megnyerte az érettségi jogot, amely a minősítési törvénynek és az önkéntességi feltételeknek is megfelel, az állam részéről tehát minden lehetőség megadatott számára. A társadalmon a sor, hogy értékelve a miniszter intencióit, legjobb fiait küldje az ipari középiskolába s így segítsen szolgálni Magyarországnak kultúrtörténetének új fejezetét.

Vándorgyűlés Békéscsabán.

Május 15-én, vasárnap tartotta meg a Magyar Nevelők Egyesülete első vándorgyűlést Békéscsabán. A város és egész környéke rendkívüli érdeklődéssel várta a vándorgyűlést, amelyen megjelent az egyesület vezetősége dr. Kisparti János kir. főigazgatóval az élén. Az érkezőket a város vezetősége a békéscsabai pedagógusok vezetőivel együtt meleg szeretettel fogadta a pályaudvaron. A vándorgyűlésnek a Városi Színházban lezajlott programja a következő volt: 1. Hiszekegy. Éneklő a Békéscsabai Iparosdalárda Lukoviczky Endre karnagy vezényletével. 2. Üdvözlőbeszéd. Mondja Pancratz József felsőkereskedelmi iskolai igazgató. 3. a) Corelli: La Folia. b) Brahms: Valcer. c) Schubert: A méh. Hegedűn előadja Belle Ferenc dr., a szegedi városi zeneiskola igazgatója. Zongorán kíséri Antos Kálmán zeneszerző, orgonaművész. 4. Váradi Imre dr. egy. ny. rendes tanár előadása „Nemzetnevelés és népi kultúra az új Olaszországban” címen. 5. a) Mozart: Donna Anna levélariaja a „Don Juan”-ból. b) Verdi: Traviata nagy ariája. c) Kodály: A csitári hegyek alatt. d) Bartók—Kodály népdalfeldolgozásai-ból: Szánt a babám. Éneklő dr. Hirlingné Hajnal Lola operaénekesnő. Zongorán kíséri Antos Kálmán zeneszerző, orgonaművész. 6. a) Liszt: A forrásnál. b) Bartók: Régi magyar táncok. Zon-